

MINNEGUDSTJENESTE

Allehelgensdag

Lørenskog kirke 3. november 2013

Lukas 6,20-23

PREKEN

ALLEHELGENSDAG

Bakgrunnen for vår allehelgensdag er todelt. Etter de store kristendomsforfølgelsene på 300-tallet begynte man å feire ”alle martyrs dag”. Fra 800-tallet ble det til alle helgeners dag og var en felles feiring av alle de som ikke hadde sin egen dag. Slik som St. Laurentius, som man tror fra katolsk tid når Lørenskog kirke ble bygd, ble denne kirkens helgen.

Den andre bakgrunnen for vår allehelgensdag er fra 1000-tallet. Dagen etter allehelgensdag begynte man da å markere en minnedag, ”alle sjelers dag”, for alle troende som var døde. Hos oss i dag er det denne minnedagen som preger dagen mest. Mange besøker gravene til sine kjære, tenner lys og minnes dem. Gudstjenesten i dag kaller vi også en minnegudstjeneste.

Men tekstene fra bibelen på denne dagen knytter seg mer til helgenene og martyrene. Vi har vel lett for å tenke om helgener at det var gutta og jentene med suksess. Heltene som vi vanlige dødelige ikke når opp til. Noe ekstraordinært var det ved dem, men ikke at de var udødelige eller suksessfulle og privilegerte i livet. Tvert i mot. Deres vei til helgenstatus var nesten alltid igjennom, ikke utenom, lidelse og død. De var ikke spart

for livets vanskeligheter, smerte og sorg, men de sto i det og holdt ut og holdt fast.

St. Laurentius er et godt eksempel. Han står her med en bok i den ene hånden og en rist i den andre, som er blitt borte. Han var diakon i Rom og ble i år 258 brent levende på en glødende rist fordi han nektet å utlevere kirkens formue til keiseren.

SALIG ER DERE FATTIGE

Jesu ord til oss på allehelgensdag er saligprisningene slik de lyder hos Lukas. Salig er dere fattige, dere sultne, dere som gråter, dere forfulgte og utstøtte. Salige betyr lykkelige, heldige, nesten velsignet, og da først og fremst i en religiøs og åndelig forstand. Fattigdom, sult og forfølgelse var tøffe realiteter for mange av de første kristne. Men også for mange opp igjennom historien og i dag også. For dem er Jesu ord sterke og konkrete. Og fulle av håp om at de har noe helt annet i vente. Men hva med oss i rike oljesmurte Norge? Selv om det finnes fattige her også så har de fleste av oss alt vi trenger og mer til. Er vi utelukket fra saligheten? Hadde vi lest videre etter vår tekst vil spørsmålet blitt enda tydeligere. Der kommer Jesus med klare advarsler mot de som er rike og har det som sin trøst i livet. Rikdom og jordisk gods utelukker ingen fra Gud rike, men rikdommen kan lett bli den rikes trøst. Og religion fattigmans trøst. Og hva er best? Tja, Jesus er ikke tvil.

Rikdom kan lett få oss til å føle at vi ikke trenger noen Gud. Livet er jo nesten himmelsk. Og blir vi triste eller sorgfulle så kan vi fort døyve det med å svitsje oss frem til et av de utallige humorprogrammene på TV eller sette på en film. Eller planlegge og bestille en ny feriereise. Og så er vi i gang igjen – for en stund.

Jeg lever godt i rike Norge som en velstående mann i det store bildet. Men om livet mitt har en god del sus og dus, så har det ikke bare det. Ikke minst på en dag som denne blir det tydelig for oss alle, vil jeg tro. Penger er godt til mye, men uvesentlig i det viktigste.

FRED I SJELA ER BEDRE ENN BIFF I MAGEN

Den rike må også stå ved en grav og selv legges i en. Å stå eller ligge der med fred i sjela er langt mer verdt enn med all verdens saftige biffer og glaserte desserter i magen. Å stå ved en grav med fred i sjela fordi man gjennom et langt liv greide å leve i fred og fordragelighet med sine medmennesker, og fortrolig og oppgjort tett på sine nærmeste. Fred i sjela fordi man ikke flyktet unna men smakte på livets og dødens uro og mysterium som jevnt og trutt gnager i vårt indre.

Salig er dere fattige, sultne, sorgfulle – kan vi ta til oss som salig er dere hjelpeløse. De som trenger noen, som ikke er uavhengig og alltid sterk og selvhjulpen. Den som alltid må være uavhengig og sterk, og hvor livet raser sammen og ikke er verdt å leve når man ikke er det, har det vondt tror jeg, og går glipp av store ting, ja, det beste livet kan gi og det beste Gud kan gi: Kjærlighet og nåde.

Å bli gammel, syk og døende er å bli hjelpeløs og hjelpetrengende. Den moderne medisin tillater ikke folk å bare dø i fred, den vil behandle lengst mulig. Vi må alle regne med en stadig lenger avsluttende fase i livet vårt hvor vi økende grad blir mer uproduktive, hjelpetrengende og med stadig mer begrenset livsutfoldelse. Hvem er jeg da? Hva henger jeg da min verdi og verdighet på? Da høster vi fruktene av hvordan vi har tenkt gjennom et helt liv. Salig er de fattige, de hjelpeløse som har erfart og lært å motta styrke, nåde og kjærlighet utenfor seg selv.

Kjærlighet og nåde er å bli behandlet bedre enn jeg fortjener eller det jeg produserer. Det være seg av familie og av venner, det være seg på sykehjem eller av han som er full av nåde og kjærlighet, Gud vår Far. Uten nåde og kjærlighet tror jeg ikke det er mulig å stå med fred i sjela ved en grav. Og selv om vi har gjort så godt vi kunne, er det ikke så rent sjeldent at vi står med blandet følelser ved en grav. Midt i alle de gode minnene er det også noen vanskelige erfaringer og følelser. Noen såre hendelser, travelheten og lite tid sammen, alt det usagte. Og nå har døden skilt oss. I møte med meg selv og andres og egen død kan motløshet og tungsinn si på. Over mine nederlag, mine feilgrep, og livet som er over. Og jeg kan

ikke gjøre noe med det. Å stå med fred i sjela ved en grav, midt i sorgens smerte, er livets siste og store gave som ingen av oss kan ta for gitt. Men vi kan få det hvis vi vil ta i mot. Gud vil gjerne ta i mot oss i nåde. Han vil gjerne være en hjelper for hjelpeløse. Han vil gjerne gi nåde og kjærlighet i bytte for våre mangler, for et liv som så lett roter seg til på måter vi ikke ønsker. Drevet av nåde og kjærlighet gikk Jesus igjennom døden for vår skyld, så vi som ved graven kjenner oss hjelpeløse, i Jesu navn undrende kan stå der med et håp, og ane en fred lengst inne i sjela. En fred dypt der inne i sjela som hvisker til oss: Salige er dere fattige, Guds rike er deres.